

Aan Gemeente Aalten griffie@aalten.nl

Ingezonden reactie ten behoeve van de Beeldvormende Fase 8 oktober 2024 naar aanleiding van het voorstel "Toekomstbestendige begraafplaatsen".

Mijn naam is [REDACTED] sinds 2018 inwoner van Dinxperlo, gemeente Aalten. Vanuit mijn interesse in geschiedenis, historie, cultureel erfgoed, zowel landelijk als lokaal, reageer ik op de voorgenomen plannen.

Het onderstaande heeft hoofdzakelijk betrekking op Dinxperlo, maar voor de andere getroffen plekken kan het ook van toepassing zijn.

Iedere burger zal zelf een keuze willen maken wat er na zijn/haar/hen overlijden met het stoffelijk overschot gaat gebeuren; uitbreiding van mogelijkheden, meedenken door de gemeente, is alleen maar positief, maar niet keuzebepalend.

Echter, hier wordt gesproken van 'sluiten en afstoten' van 3 van de 7 begraafplaatsen als economische maatregelen, als gevolg van voorgenomen bezuiniging op de begroting. Een prognose van een jaarlijks tekort van 1,8 miljoen zal niet opgelost worden door o.a. de OZB met 7,50 euro per woning per jaar te verhogen. Iedereen in de culturele sector, ook de musea, staan te springen om financiële bijdrages. Woningen moeten er komen....

Zo tegen Halloween kan ik de woorden van de wethouder in het vraaggesprek met Iris Jansen in de Band niet serieus nemen. Met kleine aanpassingen is woningbouw mogelijk? En een wandelingetje maken, rustig en koel toeven in een parkje met graven? Waar is dat ooit een succes geweest?

Zelf heb ik geen familie die hier begraven ligt, ook nog geen wensen uitgesproken of geregeld, en toch ben ik begaan met hen voor wie dat wél speelt, of emoties oproept.

Stel, er is een graf met recht op bijzetting, dat gebeurt op 31-12-2034, een dag voordat de termijn van 10 jaar verstrijkt. Dan pas gaan de 10 jaar in, en dan nog moet het geheel 20 jaar onaangeroerd blijven. Dan spreken we dus over een periode van minimaal 30, maximaal 40 jaar dat er iets wezenlijks kan veranderen met de bestemmingen. Klopt dat?

Op de begraafplaats is een groep vrijwilligers verantwoordelijk voor het wekelijks onderhoud. Er is een recente restauratie geweest van het mortuarium en klokkentoren met historische klok, er is een informatiebord geplaatst bij de entree, er worden herdenkingen gehouden zoals tijdens het 'lichtjesfeest'... Bewaar 't Olde...Er worden vrijwilligers in het zonnetje gezet, lintjes uitgedeeld, welke waarde heeft dat, als deze plannen uitgevoerd gaan worden?

De beweegredenen om te komen tot deze plannen zijn me niet duidelijk. Mede gezien de positieve inzet van de gemeente ten aanzien van funerair erfgoed in het verleden.

Specifiek maak ik me zorgen, heb ik vragen, over de graven van de oorlogsdoden, op alle begraafplaatsen in de gemeente Aalten.

De Stichting Stolpersteine Dinxperlo heeft een overzicht:

"31 liggen er begraven op de Oude Begraafplaats, waarvan enkelen in een gemeentegraf met uitsluitend een grafnummer, wel voorzien van een bordje. 1 Dinxperloër wordt hier herdacht met een grafsteen, maar ligt op de Grebbeberg. En dan nog soldaat Southam,

Commonwealth-graf, dat met een bord staat op de toegangspoort. Daarnaast liggen nog 7 Dinxperloërs op de Katholieke begraafplaats in Breedenbroek. Die worden ook ieder jaar herdacht met bordjes op de Oude Begraafplaats in Dinxperlo. Februari bombardement 1945.” Het is onbekend of deze graven, zoals op andere begraafplaatsen in Nederland gebruikelijk is, erkend en geregistreerd zijn als zodanig, een graf van een oorlogsslachtoffer, en aangemerkt is als “historisch cultureel erfgoed”. Onder andere de Werkgroep [Oorlogsdoden](#) maakt zich sterk voor erkenning van burgerslachtoffers.

Het behoud van deze graven is essentieel. Voor de geschiedenisvormig en de toekomst, educatie, en voor de families. Herdenken moet, opdat we nooit vergeten.

Ieder graf is belangrijk, niet alleen de oorlogsdoden, of de notabelen. Zij allen hebben recht op zorgplicht, van de eigen families of omgeving, en/of van de gemeente.

Nergens kan ik vinden om welk bedrag het gaat, jaarlijkse kosten, wat wordt met de nieuwe plannen bezuinigd, welke kosten komen er bij voor aanpassingen?

Hoe is de staat van onderhoud op dit moment? Op de nieuwe begraafplaats een tekort en op de Oude begraafplaats nog ruimte?

De vraag is of onderzocht is wat de gevolgen van de plannen zijn voor de cultuurhistorische waarden.

Om enig inzicht te krijgen heb ik het voorstel van de gemeente Aalten voorgelegd aan de deskundigen van funerair erfgoed, [REDACTED] en [REDACTED] van Stichting Dodenakkers.nl. Zij worden door veel gemeenten geraadpleegd en het lijkt er op dat dit hier niet is gebeurd. De tijd was te kort voor een uitgebreide reactie op de plannen, maar toch zijn ze bereid geweest om in hun vrije tijd voor mij, voor u allen, een aantal opmerkingen te geven. Daarvoor verwijs ik naar de **bijlage**.

Ik spreek de wens uit dat de gemeente een betere uitleg kan geven waarom gekomen is tot deze plannen, er beter nagedacht wordt over de gevolgen van deze plannen, het advies van funerair experts wordt gevraagd en er een kostendekkende oplossing komt voor beheer en behoud van de oude begraafplaatsen als erfgoed.

Vertrouwend hiermede een bijdrage te hebben geleverd, met vriendelijke groet,

Betreft: opmerkingen stukken gemeente Aalten

Beste [REDACTED]

We hebben de stukken globaal doorgenomen. Wat opvalt:

- ondanks de status van gemeentelijk monument, lijkt de gemeente weinig waarde te hechten aan funerair erfgoed, in de plannen wordt nauwelijks gerept over cultuurhistorische waarden op de begraafplaatsen. Dit is een breuk met het verleden;
- het overbrengen van bijzondere grafmonumenten en te verzamelen op één begraafplaats is bijzonder vreemd en doet geen recht aan de geschiedenis;
- de voorgenomen acties zijn ook in tegenspraak met de notitie uit 2008 'Toekomst begraafplaatsen in de gemeente Aalten' en met name de brochure uit 2015 'Cultuurhistorische begraafplaatsen onder de aandacht'. Slotzin: *Uit de voorgaande initiatieven blijkt dat de gemeente Aalten veel aandacht heeft voor het leggen van verbindingen tussen het funerair erfgoed en andere beleidsterreinen. Het funerair erfgoed wordt onder meer verbonden met cultuur, recreatie en toerisme, educatie, welzijn, groen en ruimtelijke ordening. Op deze wijze maken de begraafplaatsen deel uit van het dagelijks leven van de burgers en van Aalten en kunnen bezoekers op locatie of thuis kennis maken met dit bijzondere erfgoed.* De voorgenomen acties lijken daar haaks op te staan. Gezien de inzet in het verleden van de gemeente Aalten voor funerair erfgoed en de huidige plannen, lijken de laatste politiek gedreven;
- de gemeente lijkt uit de bijeenkomst voor burgers op 18 april weinig te hebben meegenomen ten aanzien van de oude begraafplaatsen en grafvakken (lijst pagina 2);
- de gemeente heeft onderzocht wat de toekomst zou zijn van de begraafplaatsen, maar het is dan vreemd dat daarin niet is onderzocht in hoeverre er draagvlak is om het beheer bij een stichting van vrijwilligers te leggen. Het wordt wel genoemd, maar is dus niet in samenspraak onderzocht;
- gezien de bovenstaande constatering rijst de vraag of er ten aanzien van het ontwikkelen van de plannen een funerair deskundige betrokken is geweest en dan specifiek met betrekking tot aanwezige cultuur-historische waarden. Het heeft er alle schijn van dat dit niet is gebeurd;
- een begraafplaats als park inrichten lijkt als idee niet verkeerd, maar vraag is of dat voldoende onderzocht is. Er zijn weinig succesvolle voorbeelden van te vinden in Nederland;
- er is een opvallend verschil tussen artikel 25 (Lijst van cultuurhistorische graven) in de huidige verordening en artikel 31 (Lijst historische graven en opvallende grafbedekkingen) uit de nieuwe verordening. In de nieuwe verordening wordt gesproken in lid 5 over nadere

regels ten aanzien van het actualiseren, de toetsingscriteria en het onderhoud. A) ten eerste, is er een dergelijke lijst? B) wat zijn de toetsingscriteria? C) in de nadere regels (artikel 25) wordt alleen gesproken over actualiseren van de lijst (minimaal 1 keer per 10 jaar) en het onderhoud, niets over de toetsingscriteria. D) daarop aansluitend: in de oude verordening adviseert de Commissie Cultureel Erfgoed het college over het plaatsen van graven op de lijst. In de nieuwe verordening is dit niet meer opgenomen. Hoe wordt dit in de toekomst geregeld?;

- wat betreft de opmerkingen die de gemeente maakt op pagina 7 van de notitie met betrekking tot sluiting en andere functies. Daar lijkt de gemeente wat te kort door de bocht te gaan, bijvoorbeeld met bebouwing, aangezien dat in de genoemde periode in principe niet dieper dan 0,5 meter gegraven mag worden. Rechthebbenden kunnen bezwaar aantekenen tegen de eventuele opheffing. Hoe met de rechthebbenden wordt omgegaan is mogelijk vastgelegd in de verordeningen die golden op moment dat de graven zijn uitgegeven (dus niet de huidige verordening).

Wij hebben met name gekeken naar de cultuur-historische component. Er zijn nog wel andere zaken die vragen oproepen, maar dat was te kort dag om daar inhoudelijk op in te gaan.

Mochten er in de toekomst nog vragen zijn of behoefte aan advies, we zijn altijd bereid mee te denken.

Groet,

IJsselstein, 4 oktober 2024

Stichting Dodenakkers.nl (opgericht in 2001) zet zich in voor funerair erfgoed in Nederland en in historisch aan Nederland verbonden gebieden. De stichting bestaat vrijwilligers, waaronder erfgoedprofessionals die zijn gespecialiseerd in funerair erfgoed en beheer van begraafplaatsen.

